

100-річчю Всеукраїнського лікарського товариства присвячується...

Протягом багатого на події ХХ ст. Всеукраїнське лікарське товариство (ВУЛТ) переживало як тяжкі часи, так і періоди бурхливої діяльності, пройшовши довгий шлях від невеличкого осередку українських лікарів-ентузіастів до потужної та впливової громадської організації, яка нині представляє професійні інтереси лікарської спільноти України. Наріжним каменем діяльності товариства незмінно залишається відстоювання вільного статусу лікарської професії та відродження корпоративного духу серед лікарів. Визнаючи заслуги лікарського товариства перед українським суспільством та державою, з метою відзначення на державному рівні 100-річчя з часу створення ВУЛТ у грудні 2009 р. був підписаний Указ Президента України № 1055/2009 «Про відзначення 100-річчя Українського лікарського товариства».

Про сторічну історію становлення ВУЛТ, його славні традиції, численні досягнення, вагомий внесок у вирішення актуальних питань вітчизняної медицини та розвиток галузі охорони здоров'я кореспонденту «Щотижневика АПТЕКА» розповів Олег Мусій, президент ВУЛТ, голова Громадської ради МОЗ України.

ВУЛТ бере свій початок з жовтня 1910 р., коли вперше за всю історію нашої країни українські лікарі об'єдналися для відстоювання прав лікарської громади та захисту інтересів пацієнтів, заснувавши у Львові Руське лікарське товариство. Воно збило кілька сотень ескулапів з Галичини, Буковини та Закарпаття. У 1912 р. організацію перейменували в Українське лікарське товариство, яке проіснувало до 1939 р., коли було ліквідоване радянською владою. Паралельно зі створенням львівського товариства в Києві в 1917 р. постало ще одне об'єднання — Всеукраїнська спілка лікарів, яка функціонувала протягом 3 років, доки існувала Українська Народна Республіка. Тоді про цю подію в одній зі статей першого українського друкованого лікарського видання, науково-практичного часопису «Українські медичні вісті», можна було прочитати так: «Український народ, визнавши себе хазіном своєї землі та проголосивши свою державну незалежність в Українській Народній Республіці, владно кличе всіх до великої будівничої праці, до праці нової, творчої та вдячної на великій, але занедбаній ниві України...»

Після Першої світової війни та поразки української націонал-демократичної революції 1917–1920 рр. більшовики поступово заборонили діяльність усіх українських організацій. За таких умов українське національне життя, в тому числі й професійний громадський рух, мало змогу розвиватися лише за кордоном і в певній мірі на території Галичини, яка на той час входила до складу Польщі. Зазнавши переслідувань з боку влади, представники української інтелігенції, зокрема лікарі, вийшли з країни. Значна їх частина продовжила лікарську практику в Німеччи-

ні, Австрії, США, Аргентині, Австралії зі створенням професійних крайових об'єднань на місцях. У ході міжнародної співпраці і взаємного обміну знаннями та досвідом лікарі-емігранти дійшли висновку щодо необхідності створення загальної організації, яка б об'єднала їх та представляла інтереси українського лікаря на світовому рівні. У 1977 р. силами ентузіастів медичної справи було засновано Світову федерацію українських лікарських това-

НАСТАВ ЧАС УСВІДОМЛЕННЯ ЯК ЛІКАРЯМИ, ТАК І ГРОМАДСЬКІСТЮ КРАЇНИ ЗНАЧУЩОСТІ 100-РІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВУЛТ І ДОЦІЛЬНОСТІ ВСІЯКО ПІДТРИМУВАТИ ЇЇ ПОЧИНАННЯ.

риств (СФУЛТ) зі штаб-квартирою в Чикаго.

Організований рух українських медиків нових часів продовжився в 1989 р. Ще за існування СРСР у Києві почала працювати медична комісія Народного Руху України, за сприяння якої було створено Українську медичну асоціацію. У червні 1990 р. вона отримала нову й остаточну назву — Всеукраїнське лікарське товариство (ВУЛТ). Президентом організації було обрано Любомира Пирога, доктора медичних наук, професора, академіка АМН України, члена-

кореспондента НАН України. У серпні того ж року на III конгресі СФУЛТ, який уперше проходив в Україні (у Києві та Львові), ВУЛТ було включене до складу цієї організації.

У статуті ВУЛТ зазначено, що товариство — спадкоємець традицій лікарських організацій: Українського лікарського товариства у Львові та Всеукраїнської спілки лікарів у Києві. Таким чином, підтверджувався той факт, що ВУЛТ як теперішня єдина загальнодержавна громадська організація, що представляє інтереси українських лікарів, має давню історію, поставши з двох лікарських об'єднань на Галичині та Наддніпрянщині й увібравши при цьому як західно-, так і східноукраїнські багатрічні лікарські традиції.

З часу проголошення незалежності України почався новий етап життя ВУЛТ. Незважаючи на те, що чимало проблем і труднощів продовжують існувати — байдужість чиновників, бюрократичні перепони, відсутність зацікавленості в розвитку організації та підтримки з боку влади, пасивна позиція самих медиків і небажання підвищувати свій професійний статус та ін., діячі ВУЛТ не перестають плідно працювати на користь усієї української лікарської громади та пацієнтів. Організація регулярно проводить всеукраїнські з'їзди (з 1992 р. вони проходять кожні два роки), вимагає встановлення гідної заробітної плати лікарям, забезпечення належних умов їх праці, будівництва службового житла для медиків на тери-

торії закладів охорони здоров'я, правового та соціального захисту лікарської діяльності, запровадження лікарського самоврядування, становлення та поширення повноцінної приватної лікарської практики, підвищення кваліфікації українських лікарів (у тому числі й за кордоном), покращання якості медичної освіти, піднесення державної та суспільної значущості професії медика, зростання її авторитету та престижу на міжнародній арені. У 2009 р. ВУЛТ прийняло Етичний кодекс лікаря України (далі — Кодекс) — єдине

загальнодержавне зведення морально-етичних правил, якими повинні керуватися у своїй професійній діяльності лікарі, вчені та керівники сфери охорони здоров'я (див. «Щотижневик АПТЕКА» № 2 (723) від 18 січня 2010 р.)

З метою зміни ставлення держави до професії лікаря та підходу до управління в системі охорони здоров'я ВУЛТ підготувало проект Закону України «Про лікарське самоврядування», який було зареєстровано у Верховній Раді України в березні 2006 р. за № 9250. Надалі цей проект багаторазово обговорювався на парламентських слуханнях, з'їздах ВУЛТ, конгресах СФУЛТ, інших зібраннях медичної громадськості, проте ніяких зрушень у цьому напрямку не було зроблено і відповідний законопроект досі не прийнятий. Українська влада поки не усвідомила важливості такого кроку назустріч лікарській спільноті. Прийняття цього закону стане реальним показником демократизації політичної та соціальної систем держави, сприятиме адаптації вітчизняної галузі охорони здоров'я до ринкової моделі економіки. Надання лікарському самоврядуванню законодавчого підґрунтя буде важливим фактором для ефективного врахування потреб населення щодо отримання доступного та якісного медичного обслуговування.

Цим документом передбачається обов'язкове дотримання правил належної лікарської практики — призначення лікування згідно із затвердженими на державному рівні клінічними протоколами надання медичної допомоги. Що стосується Кодексу, то слідування його положенням також стане почесним обов'язком, оскільки сьогодні він є суто моральною конституцією лікаря. Планується створити комісії з питань лікарської етики у закладах охорони здоров'я, у разі недотримання спеціалістом положень, прописаних у Кодексі, застосовуватимуть дисциплінарні санкції аж до позбавлення його права на здійснення лікарської діяльності.

Після запровадження в країні лікарського самоврядування у компетенції ВУЛТ перебуватиме ведення реєстру практикуючих лікарів, якого на сьогодні не існує, а також видача свідоцтв про право здійснення лікарської діяльності на території України. Таким чином, після проходження інтернатури молодий спеціаліст вступатиме в лікарську корпоративну організацію, яка братиме на себе відповідальність за його подальшу професійну долю, кваліфікацію, фахові знання, післядипломну освіту, проходження атестацій, етично-моральний рівень. А це, звісно, вигідно як усьому суспільству, так і самим медикам, підносить їх професію до передового європейського та світового рівня.

Серед напрямів діяльності ВУЛТ чільне місце посідає вдосконалення української медичної термінології та підготовка відповідних друкованих видань. Силами ВУЛТ був виданий перший в Україні «Російсько-український медичний словник», який

потім неодноразово доповнювався і перевидавався. Пізніше побачили світ тримовний «Російсько-український медичний словник з латинськими назвами» і «Російсько-український медичний словник з іншомовними назвами». Організацією було відновлено випуск науково-практичного часопису «Українські медичні вісті», який уперше вийшов друком у 1918 р. Деякі регіональні осередки ВУЛТ випускають газети «Народне здоров'я» (Львів), «Колєга» (Івано-Франківськ), «Для Вашого здоров'я» (Чернівці), «Слово лікаря» (Миргород).

Під час з'їздів ВУЛТ проходять всеукраїнські науково-практичні конференції з підняттям актуальних загальнолікарських питань — «Медицина і українська культура», «Історія української медицини», «Первинна медико-санітарна допомога та сімейна медицина», «Стан системи охорони здоров'я в Україні та шляхи її реформування» та ін. Регіональні представництва організації проводять локальні конференції (на сьогодні функціонують 23 регіональні осередки по областях України). Члени ВУЛТ виступають за реформування галузі охорони здоров'я, подолання демографічної кризи в Україні, відновлення довіри громадян, які не задоволені станом вітчизняної медицини, до лікарської професії; активно пропагують здоровий спосіб життя, дбайливе ставлення до власного здоров'я, позбавлення від шкідливих звичок.

За час свого існування ВУЛТ здобуло визнання найавторитетніших міжнародних лікарських організацій, що є впевненим кроком України до європейської інтеграції. З 2008 р. організація є повноправним членом Світового лікарського товариства (World Medical Association), Європейського форуму лікарських товариств/ВООЗ (European Forum of Medical Associations/WHO); проводить широку міжнародну діяльність спільно з німецьким, фінським, польським, болгарським, австрійським лікарськими товариствами. Ще одним беззаперечним здобутком ВУЛТ є об'єднання в рамках співпраці зі СФУЛТ українських лікарів, розкиданих по всьому світу. Товариство постійно виступає організатором конгресів української лікарської спільноти, під час яких обговорюються питання організації медичної допомоги, фахової освіти, наслідків аварії на ЧАЕС; фахівці діляться знаннями й досвідом про нові методи діагностики та лікування в різних галузях медицини. Піднімаються питання щодо безпеки праці та про-

фесійної патології, охорони материнства і дитинства, інфекційних хвороб, лікарської етики і деонтології, розвитку санаторно-курортного лікування в Україні та ін. Для делегатів організуються фармацевтичні виставки за участю провідних зарубіжних та вітчизняних виробників. Участь в конгресах беруть від 60 до 150 представників крайових організацій СФУЛТ з усіх куточків світу, а також 350–450 лікарів, учених-медиків України. Крайові організації СФУЛТ на сьогодні існують в Австралії, США, Німеччині, Австрії, Великобританії, Болгарії, Польщі, Росії, Словаччині, Чехії, Аргентині, Бразилії, Венесуелі та ін.

На завершення хочеться наголосити на тому, що діячі ВУЛТ роблять свою благородну справу за покликом серця вже протягом багатьох років, а також висловити сподівання, що вони з ентузіазмом та натхненням продовжуватимуть акумулювати інноваційні проекти, які сприятимуть модернізації вітчизняної медицини та наближенню України до перетворення в сучасну правову європейську державу. Настав час усвідомлення як лікарями, так і громадськістю країни значущості 100-річної діяльності нашої організації і доцільності всіляко підтримувати її починання; час, коли кожен лікар вважає за честь вступити до ВУЛТ, а кожен українець має змогу реалізувати своє право на ефективну, доступну та якісну медичну допомогу.

**Марина Малей,
фото Любові Столяра**

*Вперше опубліковано
у «Щотижневик АПТЕКА» № 15 (736)
від 19.04.2010 р. (www.apteka.ua)*